

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

תאריך: י"א טבת, תשע"ז 09/01/2017

סומן: כ-09-7223

לכבוד
ח"כ אריה דרעי
שר הפנים
משרד הפנים

א.נ. שלום רב,

הנדון: דרישה להפעלת סמכות הפיקוח על האגודות העותומניות

סימוכין: מכתבנו מיום 30.8.2016

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו לפנות אליך כדלקמן:

עניינו של מכתב זה הינו בפנייה דחופה אל שר הפנים להפעיל את סמכות הפיקוח והבקרה על האגודות העותומניות, אשר ניתנה לו על פי חוק ואשר אינה מופעלת מזה שנים ארוכות, בניגוד לדין; ולחלופין, במידה שאין ביכולתו של משרד הפנים לעשות כן, לפעול לאלתר להעברת סמכות זו למשרד המשפטים.

א. פתח דבר

1. ביום 30.8.2016 פנינו אליך בעניין הפיקוח על האגודות העותומניות (להלן: "האגודות"), אגודות שהוקמו שלא למטרת רווח מכוח החוק העותומני על האגודות משנת 1909. במכתבנו ציינו כי כבר לפני שנים הבהיר משרד הפנים כי אינו הגורם המתאים לפיקוח על האגודות; כי חרף זאת, לאורך השנים, העברת האחריות לגורם אחר לא התקדמה; וכי כתוצאה מכך, נראה כי האגודות מתנהלות ללא כל פיקוח וביקורת מטעם המדינה. לאור האמור, ומאחר שעל פניו אי-הפעלת הסמכות מהווה חריגה מהוראות הדין, פנינו אליך על מנת לקבל את עמדתך הסדורה בנושא.

• המכתב מיום 30.8.16 מצורף ומסומן כנספח א'.

2. יצוין כי פנייתנו הגיעה בהמשך ישיר להתכתבות בין התנועה לבין בעלי תפקידים שונים במשרד הפנים בנושא, החל משנת 2010 (כפי שיפורט בהמשך), ולאחר שבמכתב מיום 23.8.16 מאת מנהל אגף בכיר לתאגידי עירוניים נמסר לנו כי ביום 18.7.16 מנכ"לית משרדך הנחתה להביא את הנושא להכרעתך.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

3. בחלוף כארבעה חודשים ממועד פנייתנו המקורית, אשר לא נתקבל אליה כל מענה, ומעל לחמישה חודשים מאז הנחתה מנכ"לית משרד הפנים להביא את הנושא להכרעתך, אנו פונים אליך בקריאה להפעיל את סמכויות הפיקוח והבקרה על האגודות, אשר ניתנו לפי דין למשרד הפנים – כמפורט להלן.

ב. סמכותו וחובתו של משרד הפנים לפקח על האגודות העותומניות

4. למשרד הפנים הוענקה סמכות פיקוח רחבה על האגודות, על פי החוק העותומני על האגודות משנת 1909 (להלן: "החוק"). בין היתר:

4.1. סעיף 6 לחוק מחייב את האגודות למסור לממונה על המחוז במשרד הפנים (להלן: "הממונה על המחוז") מידע בנוגע לעצם ייסודן של האגודות וכן בנוגע לכל תיקון או שינוי בתקנות האגודה, בהרכב הוועד המנהל או במקום מושבו;

4.2. החוק אף מעניק, על דרך השלילה, את הסמכות הכללית לאסור על קיומן של אגודות העוברות על הוראות החוק – קרי: אגודה המפיקה רווחים (סעיף 1 לחוק); אגודה הפועלת על בסיס שהוגדר כבלתי חוקי (סעיפים 3 ו-4 לחוק); או אגודה חשאית (סעיף 6 לחוק).

4.3. סעיף 7 לחוק מחייב כל אגודה להציג, לפי דרישת "הרשות המשפטית או ההנהלתית", את פנקסי האגודה, הכוללים פנקס חברי האגודה, פנקס החלטות הוועד ופנקס הנהלת הכספים;

4.4. סעיף 17 לחוק מקנה לשר הפנים סמכות לאשר את מעמדה של אגודה כאגודה לתועלת הציבור, ומצריך את אישורו של השר לצורך קבלת מתנה או צוואה על ידי אגודה;

4.5. סעיף 18 לחוק מעניק לממונה על המחוז סמכות להשתמש במשטרה לצורך פיקוח על אספותיה של אגודה;

4.6. סעיף 19 לחוק קובע כי שרי הפנים והמשפטים "מצווים בהוצאת חוק זה לפועל". יש לציין, כי לשר המשפטים לא ניתנו סמכויות ספציפיות בחוק מעבר לאמור ב"סעיף סל" זה – זאת בניגוד לשר הפנים, אשר הוא, והממונה על המחוז, הפועל מטעמו, נזכרים במפורש במספר הקשרים בגוף סעיפי החוק.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

5. בשנת 1972 קבע היועץ המשפטי לממשלה הנחיה מפורטת בדבר "חובת דיווח - אגודות עותמאניות",¹ אשר קבעה את התחומים בהם שר הפנים יכול לדרוש דיווח על פעילותן של האגודות. מן ההנחיה עולה בבירור כי הגורם אשר אמון על הפיקוח לפי החוק הוא הממונה על המחוז במשרד הפנים.

6. על אף שמשרד הפנים הוא המוסמך להפעיל את הסמכויות שניתנו בחוק לשם פיקוח על האגודות העותמאניות; ועל אף שכבר לפני כ-45 שנה הוסדרו דרכי הפיקוח הנ"ל בנוהל מפורט - משרד הפנים אינו ממלא את חובתו לפי דין ואינו עושה שימוש בסמכויות אלו, כמפורט להלן.

ג. מתשובות שנמסרו לתנועה עולה כי משרד הפנים אינו מפעיל את סמכות הפיקוח על האגודות, ומנגד אינו מקדם העברת סמכות זו לגוף אחר

7. ביום 25.2.2010 פנתה לראשונה התנועה בנושא שבנדון ליועץ המשפטי של משרד הפנים. במכתבנו ביקשנו לדעת "האם קיים במשרד הפנים רישום מסודר של אגודות אלו והביקורת שמבוצעת עליהן".

• המכתב מצורף ומסומן כנספח ב'.

8. בתשובת משרד הפנים מיום 27.10.10, מאת המשנה למנכ"ל, ד"ר שוקי אמרני, לא הייתה התייחסות מפורשת לאופן הפיקוח של משרד הפנים על האגודות, אך נכתב כי "משרדנו בוחן בימים אלו את דרך הטיפול הנדרשת והנכונה באשר להסדרת מערך האגודות העותמאניות". כמו כן, ציין ד"ר אמרני כי נבחנת העברת הטיפול באגודות לאחריות משרד המשפטים, שכן "רשות התאגידים הינה הגוף אשר נכון שירכו את הטיפול בכלל סוגי התאגידים הקיימים, בהיותו בעל הידע, הניסיון והיכולת לעסוק בהסדרת גופים מעין אלו".

• המכתב מצורף ומסומן כנספח ג'.

9. מתשובה זו, אשר ניתנה לפני למעלה משש שנים - כמו גם מתשובות אחרות שנתקבלו לאורך השנים - עולה כי לעמדת משרד הפנים אין לו את הכלים הנדרשים להפעלת סמכות הפיקוח על האגודות, ולכן, הוא אף אינו מפעיל סמכות זו הלכה למעשה.

10. כך עולה גם ממכתבה של סגנית ראש רשות התאגידים (מלכ"רים), עו"ד אביטל שרייבר, מיום 3.9.13, במענה לפנייתנו לרשם העמותות, בה ביקשנו לקבל מידע על הפעלת סמכותו לפי סעיף 62 לחוק העמותות, תש"ם-1980, המאפשר למחוק אגודות שלא נרשמו כעמותות. עו"ד

¹ מסי הנחיה 6.5101 (21.951); זמין בלינק:

<http://www.justice.gov.il/Units/YoezMespati/HanchayotNew/Seven/65101.pdf>

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

שרייבר ציינה כי לרשם העמותות במשרד המשפטים אין סמכויות בדיקה ואכיפה בדין בקשר עם הפעלת סמכות המחיקה, כי האגודות נתונות לאחריות ולפיקוח של משרד הפנים וכי קיים "חסר בפיקוח הרגולטור על אגודות עותומניות".

• מכתבה של עו"ד שרייבר מצורף ומסומן כנספח ד'.

11. דברים דומים עולים גם מתשובתה מיום 25.5.15 של הממונה על חופש המידע במשרד הפנים לבקשה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998². במסגרת התשובה פורסם קובץ נתונים עם למעלה מ-10,000 רשומות של אגודות; ואולם בתשובה הובהר במפורש, כי לא ניתן לדעת לאיזה מועד מעודכנת הרשימה, ואף לא בוצעה בדיקת טיוב של הנתונים כך שאין ביכולתו של משרד הפנים לאשר את נכונותה – ועל כן בהחלט ייתכן "שחלק מהאגודות ברשימה אינן קיימות, נמתקו, נסגרו, הפכו לעמותות וכדומה". הוזה אומר, נכון להיום, אף גורם במדינת ישראל אינו יודע מיהן האגודות הפועלות בישראל, מה מספרן ומה היקף הפעילות של כל אחת – ובפרט לא משרד הפנים, שהינו בעל הסמכות לדרוש מידע זה מן האגודות.

• מכתב זה, מאת הממונה על חופש המידע במשרד הפנים, הגב' מיכל גולדשטיין, מצורף ומסומן כנספח ה'.

ד. הימנעותו של משרד הפנים מהפעלת סמכות הפיקוח על האגודות – מנוגדת לדין

12. הנתונים שהובאו לעיל מלמדים על התפרקות משרד הפנים משימוש בסמכותו לפקח על האגודות העותומניות בישראל, אשר ניתנה לו לפי דין.

13. ודוק: רשות שהוקנתה לה סמכות בחוק מחויבת להפעילה ואינה רשאית לפטור עצמה כליל מהפעלתה. כלשון סעיף 11 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981: "הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו – משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור ולעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות". חובה זו נשתרשה גם בפסיקת בתי המשפט, כפי שלימדנו פרופ' ברוך ברכה בספרו: "ביסוד פסיקתם עומדת נקודת המוצא שבה פתחנו, שעצם הענקת הסמכות מלמד על צורך להפעילה. ואכן ההלכה בדבר קיום החובה הנדונה נקבעה חד-משמעית על-ידי בית המשפט העליון כבר בראשית דרכו, ומאז מלווה את פסיקתו כדין מוצק"³.

14. לאורך יותר מ-6 שנים בהן מנהלת התנועה תכתובת עם משרד הפנים בנושא הפעלת סמכות הפיקוח על האגודות העותומניות, מסתמנת מסקנה מצערת אך ברורה: סמכות הפיקוח על

² הבקשה הוגשה על ידי התנועה לחופש המידע; התשובה פורסמה באתר היחידה הממשלתית לחופש המידע.

³ ברוך ברכה משפט מינהלי כרך ב 25 (1996). ההדגשה הוספה.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

האגודות, אשר הואצלה בחוק למשרד הפנים – איננה מופעלת מזה שנים רבות, ולמצער, ודאי שלא הופעלה ואינה מופעלת באופן המשקף "מהירות ראויה" ותוך חזרה על הפעלתה "ככל הנדרש על פי הנסיבות", כהוראת החוק.

15. למען סיבור האוון יצוין כי בין האגודות הרבות אשר עוון רשומות בישראל,⁴ נכללים גופים ציבוריים גדולים ורבי השפעה כדוגמת הסתדרות העובדים הלאומית; הסתדרות המורים; ההסתדרות הרפואית בישראל; קופות חולים; ועוד.

16. המדובר במחדל של ממש, אשר מאפשר להתאגדויות ענק, שחלקן מאגדות אלפי חברים, להתנהל במחשכים ומבלי לתת דין וחשבון לאיש; בין השאר, אף לא לחבריהן. הדבר עומד בסתירה מוחלטת לאינטרס הציבורי בפיקוח על פעילותם של מוסדות ללא כוונת רווח, מעבר לעובדה שהוא עומד בסתירה לחובתו של משרד הפנים על פי דין.

17. דוגמה מובהקת לפגם הממשי שהעדר הפיקוח על האגודות נושא עימו, מייצגת הפרשה הפלילית אשר התגלתה בשנה החולפת בהתנהלות בכירים בהסתדרות המורים בישראל, במסגרתה הוגש כתב אישום נגד מזכ"ל הסתדרות המורים יוסי וסרמן בגין לקיחת שוחד, סחיטה באיומים, מרמה והפרת אמונים ועבירות נוספות (יצוין כי לצדו הואשמו בכירים נוספים). על פי פרסומים, בכתב האישום תואר כי וסרמן המשיך לשמש כיו"ר אגף הכספים לצד תפקידו כמזכ"ל הארגון – באופן שאפשר לו להחליט, לאשר ולהוציא לפועל כל החלטה על הוצאה תקציבית, ללא פיקוח מהותי – וכי כפל התפקידים הנ"ל העצים את כוחו המינהלי והפוליטי עד כדי שליטה מלאה ויכולת להשפיע על כל החלטה שתתקבל במוסדות ההסתדרות וגופים אחרים שבשליטתה.⁵

ה. סיכום

18. נוכח כל האמור, **אנו קוראים לשר הפנים לפעול בהתאם לדרישות החוק ולהפעיל את סמכויות הפיקוח והבקרה על האגודות העותומניות הרשומות בישראל, אשר ניתנו לו בחוק.**

19. לחלופין בלבד, ומבלי לגרוע מן הטענות לעיל בדבר חובתו של משרד הפנים להפעיל את סמכויות הפיקוח האמורות – ככל שמשרד הפנים סבור כי אין ביכולתו להפעיל סמכויות אלו (כפי שעולה מדברי נציגי המשרד בעבר⁶), **אנו קוראים לשר הפנים לפעול לאלתר למען העברת**

⁴ כפי שצוין לעיל, איש אינו יודע את מספרן המדויק.

⁵ יסמין גואטה, "כתב אישום נגד מזכ"ל הסתדרות המורים, יוסי וסרמן: לקיחת שוחד וסחיטה באיומים", **The Marker**, 8.7.16. זמין בלינק: <http://www.themarker.com/law/1.3145782>.

⁶ בין היתר הדבר עולה ממכתבו של ד"ר אמרני, המשנה למנכ"ל המשרד, מיום 27.10.10, אשר צורף לעיל כנספח ג'.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מנען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للمراسل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

ממסגרות החלטת
ממשלה.⁷ בין אם במסגרת הליך חקיקה ובין אם במסגרת החלטת

20. בשולי מכתבנו – אך מבלי לגרוע מחומרת הדברים – יצוין, כי למכתבנו שבסימוכין מיום 30.8.16 לא ניתן כל מענה, וזאת בניגוד לחוק הקובע בסעיף 2(א) לחוק לתיקון סדרי מינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958, כי על עובד ציבור חלה החובה להשיב לבקשה להשתמש בסמכות שניתנה לו על פי דין, לא יאוחר מ-45 ימים מיום קבלת הבקשה.

21. למען הסדר הטוב יצוין כי במקביל לשליחת מכתב זה, נשלח מכתב בנושא שבנדון אל שרת המשפטים.

22. לאור האמור נבקש את תגובתך וטיפולך הדחופים בעניין, לשם שקילת צעדינו בנדון.

בכבוד רב,

מ/א קוי"י
איתמר שחר, עו"ד
מחלקת כלכלה ומחקר

גל קוי"י
רכות מחלקת כלכלה ומחקר

העתיקים:

ח"כ איילת שקד, שרת המשפטים
ד"ר אביחי מנדלבליט, עו"ד, היועץ המשפטי לממשלה
השופט (בדימ') יוסף שפירא, מבקר המדינה
עו"ד יהודה זימרת, היועץ המשפטי, משרד הפנים
עו"ד אביטל שרייבר, סגנית ראש רשות התאגידים (מלכ"רים), משרד המשפטים

⁷ לעניין זה יצוין כי גם הסמכות לפקח על עמותות הוענקה מתחילה לשר הפנים, לפי סעיף 66 לחוק העמותות – וכי סמכויות שר הפנים מכוח חוק העמותות הועברו לשר המשפטים בהחלטת ממשלה (י"פ תשס"ד מס' 5272 מיום 12.2.2004 עמ' 1870).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

תאריך: כ"ו אב, תשע"ו 30/08/2016

סומן: כ-09-7223

לכבוד

מר אריה דרעי

שר הפנים

משרד הפנים

נכבדי שלום רב,

הנדון: שמכות הפיקוח על אגודות עותומאניות

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו לפנות אליך כדלקמן:

1. החל משנת 2010 פונה התנועה אל משרד הפנים בעניין הפיקוח על האגודות העותומאניות (להלן: "האגודות"), אגודות שהוקמו שלא למטרת רווח מכוח החוק העותומני על האגודות. בהתאם לחוק זה, אשר נחקק בשנת 1909, אגודות אלו מצויות עדיין תחת האחריות והפיקוח של משרד הפנים, ואולם, עולה חשש ממשי כי פיקוח זה אינו מבוצע בפועל.
2. לאורך תחלופת המכתבים בין התנועה לבין משרד הפנים, ברבות השנים, הובחר מתשובות משרד הפנים כבר בתחילה כי הנכם סבורים שמשרד הפנים אינו הגורם המתאים לטיפול בנושא, וכי אתם בוחנים העברת הטיפול בו, כבכל סוגי התאגידים הקיימים, אל משרד המשפטים.
3. לאורך השנים, נראה כי העברת האחריות לטיפול בנושא לא התקדמה וכתוצאה מכך, נראה כי הלכה למעשה, הארגונים המוגדרים כאגודות עותומאניות מתנהלים ללא כל פיקוח וביקורת מצד המדינה. בעניין זה פנתה התנועה לאחורונה אל שרת המשפטים בקריאה לשים קץ למחדל הפיקוח על האגודות העותומאניות. מכתב התנועה אל שרת המשפטים מצורף למכתב זה כנספח א' ובו מובאות כל טענותיה של התנועה במלואן.
4. בנוסף, ובהמשך לתחלופת המכתבים בעניין בין התנועה לאגף תאגידי עירוניים במרכז לשלטון מקומי, הובא לידיעת התנועה כי הנושא נדון בלשכתה של מנכ"לית משרד הפנים, הגב' אורנה הוזמן בכור. נמסר לתנועה כי במסגרת דיון זה הנחתה המנכ"לית להביא את הנושא להכרעתך (מכתב מנהל אגף תאגידי עירוניים מצורף כנספח ב' למכתב זה).

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

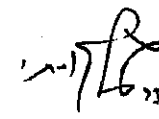

5. נוכח כל האמור, נבקש לפנות אליך לקבלת עמדתך הסדורה בעניין.

6. לשם שקילת המשך צעדינו, נודה לתגובתך המהירה.

בכבוד רב,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

גל קוניתי
רכזת מחלקת כלכלה ומחקר

העתיקים:

גבי אורנה חוזמן-בכור, מנכ"לית משרד הפנים.

רו"ח דודי ספיר, מנהל אגף בכיר לתאגידי עירוניים, משרד הפנים.

עו"ד אביטל שרייבר, סגנית ראש רשות התאגידיים (מלכ"רים), משרד המשפטים.

1

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

25.2.10

תיק מספר: 7223

בפנייתך אלינו אנא ציין מספר תיק

לכבוד

מר יהודה זמרת

יועץ משפטי למשרד הפנים

ירושלים

א.נ.

הנדון: אגודות עותמא/ניות בפיקוח משרד הפנים

בשם התנועה לאיכות השלטון בישראל (להלן: התנועה) הריני פונה אליכם כדלקמן:

1. ממידע אשר התקבל בתנועה עולה לכאורה כי בישראל מספר רב של אגודות עותמא/ניות (להלן: האגודות) שהן אגודות שלא למטרת רווח, שהוקמו על פי החוק העותמא/ני.
2. חוק העמותות התשי"ם – 1980, קובע כי כלל העמותות שהוקמו מכוח חוק זה, ואף כאלו שהיו קיימות ערב חקיקתו ונרשמו כעמותה, יהיו כפופות לביקורת ופיקוח של רשם העמותות. אותן אגודות עותמא/ניות שלא עשו את ההסבה הנדרשת, הגם שזו אינה חובה חקוקה אלא רשות בלבד, נשארו תחת פיקוחו של משרד הפנים.
3. סעיף 60 לחוק העמותות מאפשר כיום לאגודה שלא נרשמה להירשם כעמותה, אך אינו מחייב אותה לעשות כן. סעיף 62 מאפשר לרשם העמותות למחוק אגודה שלא נרשמה, אך בסמכות זו לא נעשה שימוש.
4. ברור לתנועה, כי יכולת הפיקוח והביקורת של משרד הפנים על אגודות אלו היא פחותה למול יכולותיו של רשם העמותות ולכן, מן הראוי כי אגודות אלו יחויבו להירשם כעמותות מכוח חוק העמותות.
5. כמו כן, נודע לתנועה על מהלך משפטי שהחל במשרדכם עוד בשנת 1997 ואשר מטרתו הייתה לאפשר ולהסמיק את רשם העמותות למחוק אגודות כאלו באמצעות פרסום בעיתון. למיטב הבנתנו, המהלך לא יצא אל הפועל.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: mqg@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

6. ברצוננו לקבל מספר הבהרות:

- א. נבקש לדעת האם קיים במשרד הפנים רישום מסודר של אגודות אלו והביקורת שמבוצעת עליהן.
- ב. נבקש לדעת כמה אגודות עותימאניות קיימות כיום, וכך את פרטיהן, אופיין והאם הן זוכות לתקציב כלשהוא מרשות המדינה.
- ג. מה עלה בגורל ההליך המשפטי שהוזכר לעיל, והאם בכוונת משרד הפנים לפעול לתיקון החוק ולחייב רישום אגודות אלה, כעמותות לכל דבר ועניין.

7. להתייחסותך נודה,

בברכה,

אביב סטרשנוב

מיקה קונר-קרטון, עו"ד

מחלקת פניות הציבור
התנועה למען איכות השלטון

מדינת ישראל

משרד הפנים
המשנה למנהל הכללי

ירושלים, י"ט בחשוון התשע"א
27 באוקטובר 2010
מל. 2010-177

התנועה למען
איכות השלטון בישראל (ע"ר)

02. 11. 2010

נתקבל

לכבוד
עו"ד מיקה קונר קרטן
התנועה למען איכות השלטון

שלום רב,

הנדון: אגודות עותמניות בפיקוח משרד הפנים

במענה למכתבך שבסימוכין, הריני להשיבך כי משרדנו בוחן בימים אלה את דרך הטיפול הנדרשת והנכונה באשר להסדרת מערך האגודות העותמניות.

במסגרת זאת, פעלנו והננו פועלים בין היתר, על מנת לבחון את העברת הטיפול באגודות העותמניות לאחריות רשות התאגידים במשרד המשפטים.

זאת, בהיותנו סבורים כי רשות התאגידים הינה הגוף אשר נכון שירכז את הטיפול בכלל סוגי התאגידים הקיימים, בהיותו בעל הידע, הניסיון והיכולת לעסוק בהסדרת גופים מעין אלו.

הננו מקווים כי מהלך זה יביא לשיפור במערך התייעוד, המעקב והבקרה אחר האגודות העותמניות ודרך הפעלתן, וזאת על מנת להבטיח תקינות מנהלית ושמירה על כללי מינהל תקין.

בכבוד רב,

ד"ר שוקי אמרני
המשנה למנהל הכללי

העתיקים: רו"ח גבריאל מימון, המנהל הכללי
תיק מעקב

רשות התאגידים
רשם העמותות

מדינת ישראל
משרד המשפטים

תאריך: כ"ח אלול תשע"ג
03 ספטמבר 2013

לכבוד
עו"ד נילי אבן-חן
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר
התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)
ת"ד 4207
ירושלים 91043

הנדון: אגודות עותומאניות
סימוכין: מכתבך מיום 13.8.2013

1. הריני לאשר קבלת מכתבך שבסימוכין ביום 21.8.2013.
2. הוראת סעיף 60 לחוק העמותות, תשי"ם-1980, קובעת כי אגודה שנוסדה לפי החוק העותומאני על אגודות 1909, רשאית להגיש לרשם העמותות בקשה להירשם כעמותה.
3. אגודות עותומאניות, אשר לא הגישו בקשה להירשם כעמותה, נתונות לאחריות ולפיקוח של משרד הפנים, על-פי חוראות החוק העותומאני.
4. עד לפני מספר שנים, ובחתיאם לסמכות הנתונה לרשם העמותות על-פי חוק העמותות, בוצעו חליכי מחיקה כלפי רבות מהאגודות העותומאניות שלא פעלו להירשם כעמותות. בהעדר סמכויות בדיקה ואכיפה בדין לרשם העמותות בקשר עם הפעלת סמכות המחיקה, נמצא כי אין מקום להמשיך בהליכים אלה, בין היתר, בשל החשש כי לאגודות עותומאניות, כאמור, נכסים ופעילות שאין בידי הרשם כלים לקבל המידע הדרוש לגביהם, במסגרת הפעלת סמכות המחיקה.
5. לאור האמור, ובחינתן חסר בפיקוח הרגולטור על אגודות עותומאניות, הוקמה ועדה בינמישרדית המשותפת למשרד המשפטים ולמשרד הפנים, לבחון מהו הטיפול הנדרש בעניין, ובכלל זה שינויי חקיקה נדרשים, וכן לשקול העברת הטיפול באגודות עותומאניות לרשות התאגידים במשרד המשפטים. בחקשר זה, נדרש משרד הפנים לאיתור ולמפוי כל האגודות העותומאניות הרשומות. עבודת הוועדה הבינמישרדית טרם הושלמה.
6. בנסיבות אלה ובהצטרף לשיקולים נוספים, לא מצא רשם העמותות - לעת הזו - להמשיך ולהפעיל סמכותו ולהורות על מחיקה של אגודות עותומאניות שלא ביקשו להירשם כעמותה.

בברכה,
אביטל שרייבר, עו"ד

סגנית ראש רשות התאגידים (מלכ"רים)

ה

מדינת ישראל
משרד הפנים
המינהל לשלטון מקומי
חופש המידע

ירושלים: ז' בסיון התשע"ה
25 במאי 2015

ש.מ. 2015-28126

לכבוד

שלום רב,

הנדון: מכתב מטעם התנועה לחופש המידע לעניין קבלת רשימת אגודות עותומניות בישראל
סימוכין: בקשתך מיום 14/5/15

הנני מתכבדת להשיב על פנייתך שבסמך כדלקמן:

מצ"ב רשימת האגודות העותומניות, רשימה זו כוללת נתונים על תאגידים הכוללים גם אגודות עותומניות, כפי שרשומים בשע"מ.

לא ידוע לנו למתי מעודכנת הרשימה ולא בוצעה בדיקת טיוב של הנתונים, לכן איננו יכולים לאשר את נכונותה.

יתכן שחלק מהאגודות ברשימה אינן קיימות, נמחקו, נסגרו, הפכו לעמותות וכדומה.

xls.2013-41598

בכבוד רב,

מיכל גולדשטיין
מנהלת אגף בכיר למינהל מוניציפאלי
וממונה על חוק חופש המידע

העתק: עו"ד מרגלית לוי, הלשכה המשפטית
גב' זיוה שרבף, חופש המידע